

Aleg. 95.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o petycji Dyrekeji galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego o utrzymanie przysługujących Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu przywilejów przy zaprowadzeniu projektowanego przez Wysoki Rząd podatku rentowego.

Wysoki Sejmie!

Kiedy patent cesarski z dnia 29. Października 1849 zaprowadzający podatek dochodowy wydany został, Dyrekeja galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego w obawie, że ów patent także co do listów zastawnych Towarzystwa kredytowego zastosowanym będzie i kupony od listów zastawnych podlegać będą opodatkowaniu po 5% według §. 19 rzezonego patentu, widząc w tem wielkie niebezpieczeństwo dla swego instytutu, którego statuta posiadaczom listów zastawnych regularną wypłatę prowizyi pod rygorem środków przymusowych zapewniają, (§. 69 stat.) udała się dnia 15. Listopada 1849 do L. 1444 do wysokiego Rządu z przedstawieniem następstw, jakie spadłyby na Towarzystwo kredytowe ziemskie w razie zastosowania rzezonych przepisów bez względu na wyjątkowe położenie Towarzystwa i prosiła o wydanie postanowienia, ażeby dochód od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego nie podlegał podatkowi dochodowemu.

W załatwieniu tego przedstawienia wysokie c. k. Ministerstwo Skarbu ze względu, że według statutów galicyjskiego Towarzystwa kredytowego wszystkie w galicyjskich listach zastawnych lokowane kapitały na majątkach ziemskich są hipotekowane, dochód zatem od tych kapitałów podciągnięty już jest pod podatek przez nadzwyczajną dopłatę do podatku gruntowego Najwyższym patentem z dnia 10. Października 1849 zaprowadzoną, reskryptem z dnia 1. Listopada 1850 L. 11.118, rozporządziło, że procenta od listów zastawnych przez posiadaczy takowych nie mają być fasyonowane, ani też podatkowi podlegają.

Od początku więc zaprowadzenia patentem cesarskim z 29. Października 1849 podatku dochodowego, dotychczas kupony listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego są wolne od opodatkowania.

Wniesiony atoli przez wysoki c. k. Rząd do Rady państwa projekt podatku rentowego, według którego kupony od wszelkiego rodzaju listów zastawnych i obligacyj, tudzież procenta od wkładek mają być opodatkowane po 10%, dochody zaś z kapitałów ulokowanych w inny sposób po 5%, wywołuje uzasadnione obawy, że w razie, by ów rządowy projekt stał się ustawą, takowa wedle brzmienia §. 3, tegoż projektu także do kuponów listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego zastosowaną będzie, że w takim razie wpłynie taki podatek na kurs wolnych dotychczas od podatku listów zastawnych, a tem samem na będącą w toku konwersyę wysoko oprocentowanych długów hipotecznych bardzo niekorzystnie.

Obawy te podniosło ogólne zgromadzenie delegatów galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego, a w myśl powziętej przez to zgromadzenie uchwały wnosi Dyrekcya rzeczzonego Towarzystwa petycję, prosząc o opiekę Wysokiego Sejmu, ażeby przy uchwaleniu rzeczzonego projektu w Radzie Państwa, dla listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego zupełne uwolnienie od podatku rentowego i nadal zachowane było.

Zważywszy, że galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie jest zakładem kredytowym ziemskim opartym na zasadzie wzajemności, pośrednicząc tylko między właścicielem ziemi a kapitalistą, taką tylko prowizję od właściciela ziemi pobiera, jaką posiadaczowi listu zastawnego płaci, niekorzysta zatem zupełnie z rozdanych pożyczek, a nawet niepobiera od swoich dłużników dodatku na zarząd, nie jest zatem na zysk obliczonym, ale jest zakładem operującym nie dla zysku, lecz jedynie i wyłącznie dla zasilenia własności ziemskiej tanim kredytem;

zważywszy, że wobec stanowczych przepisów statutu tegoż Towarzystwa, na korzyść posiadaczy listów, któremi zagwarantowano im pobór procentów pod surowemi rygorami, mają posiadacze listów prawo żądać od Towarzystwa wypłaty kuponu w całej imiennej wartości;

zważywszy dalej, że zaprowadzenie rzeczzonego projektowanego podatku rentowego zmniejszyłoby dochód od 5% i 4% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego o dziesiątą część, a gdy wedle powołanego projektu wszystkie pożyczki, którym w moc specjalnych ustaw uwolnienie od podatków obecnie przysłuży i nadal nie będą opodatkowane, a kapitały nielokowane w papierach publicznych tylko 5% podatku płacić mają, jest rzeczą niewątpliwą, że kapitaliści zwrócą się ku lokacyom wolnym od podatku rentowego, lub niżej opodatkowanym, lub też szukać będą lokacyi w takich papierach, które pomimo 10% opodatkowania przynosić będą procent 5% lub wyższy, że skutkiem tego stałe obniżenie kursu listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego nastąpić musi; —

zważywszy, że w dalszym następstwie tego odjętą byłaby właścicielom ziemskim możność przeprowadzenia konwersyj wysoko oprocentowanych długów hipotecznych na pożyczki Towarzystwa kredytowego, której to konwersyi doniosłość w naszym kraju jest o wiele większą, aniżeli w innych krajach państwa, bo długi hipoteczne są u nas daleko uciążliwsze i wyżej oprocentowane, a własność ziemska nadto w ostatnich latach obciążoną została tak znacznem podwyższeniem podatku gruntowego — że przeto byłoby dla kraju rzeczą bardzo dotkliwą, gdyby ta instytucja krajowa została w drodze ustawy pozbawioną tej korzyści, jakiej od 34 lat używa, skutkiem czego utraciłaby możność rozwoju ku pożytkowi ogólnemu i niemogłaby skutecznie działać dla częściowego przynajmniej uwolnienia długami przeciążonej większej własności ziemskiej;

zważywszy dalej, że jeżeli wysoki Rząd uznał za stosowne wymienić w §. 3. rzeczzonego projektu rządowego, jako wolne od podatku rentowego pocztowe kasy oszczędności, kasy sierocińskie itp., i tak samo uznał za stosowne wymienić w §. 2. projektu opodatkowania przedsiębiorstw do publicznego składania rachunków obowiązanych Bank austro-węgierski i Towarzystw wzaj. ubezpieczeń, to zapewne niemniej potrzebne jest wymienić w §. 3. ustawy o podatku rentowym, jako wolne od opodatkowania listy zastawne nie operującego dla zysku Towarzystwa kredytowego ziemskiego, które niedomaga się żadnego nowego uwzględnienia na korzyść swego instytutu, lecz tylko utrzymanie dotychczas przysługującego mu uwolnienia;

zważywszy nakoniec, że nie może leżeć w intencji wysokiego Rządu, odjęciem takiej instytucji przysługującego jej od tak dawna uwolnienia, narazić kraj na grożące mu niebezpieczeństwo zachwiania warunków bytu i skutecznego działania tej dla kraju niezbędnej instytucji —

Komisya prawnicza jest zdania, że żądanie petycji jest ze wszech miar uzasadnione, zwłaszcza gdyż z powyższych wywodów niewątpliwie wypływa, że podatek rentowy, gdyby od kuponów listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego był pobierany, nieobciążałby bynajmniej posiadacza listów zastawnych, lecz tylko właściciela majątności pożyczką Towarzystwa kredytowego obciążonej, albowiem nieuchroniony wówczas spadek kursu listów zastawnych chroniłby posiadacza listów od ponoszenia podatku, właściciel ziemski zaś przy niższym kursie listów otrzymałby efekty-

wnie znacznie niższą pożyczkę, aniżeli nominalnie zaciągnięta wynosi, a tem samem opłaciłby nierównie większy procent i większą amortyzację, czyli innemi słowami opłacałby podatek rentowy zamiast posiadacza listu zastawnego.

Tym sposobem więc cel ustawy, aby upodatkować kapitał ruchomy, byłby zupełnie chybiony, a do ciężarów przyniatających nadmiernie właścicieli ziemskich przybyłby jeszcze jeden niczem usprawiedliwić się niedający.

Dlatego komisja prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze konstytucyjnej oto się postarał, by w nowych ustawach podatkowych takie postanowienia zostały umieszczone, któreby w sposób żadnej wątpliwości nie ulegający utrzymanie przysługującego galicyjskiemu Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu uwolnienia kuponów od listów zastawnych od opodatkowania nadal zapewniły.

Lwów dnia 11. Października 1883,

Przewodniczący:

Z a w a d z k i.

Sprawozdawca:

L e n a r t o w i c z.

